

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Asha Lemmie
FIFTY WORDS FOR RAIN

Copyright © 2020 by Asha Lemmie
Translation Copyright © 2022 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-04311-2

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

AŠA LEMI

Pedeset
imena
za
kišu

Prevela Tatjana Bogunović

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2022.

Za Hanu, s ljubavlju,
i za sve otpadnike,
za sutrašnjicu

PROLOG

Prefektura Kjoto, Japan
Leto 1948.

Prvo pravo Norino sećanje bilo je kada su se zaustavili kod te kuće. Mnogo godina kasnije pokušavala je da proširi granice svog uma, do onoga što je bilo pre tog dana. U mnogo navrata ležala bi na leđima u tišini noći i pokušavala da se seti. Ponekad bi u mislima videla mali stan sa jezivim žutim zidovima. Ali ta slika nestajala bi isto tako brzo kao što je i nastala, ne ostavljajući za sobom osećaj zadovoljstva. I ako biste je pitali, Nori bi rekla da je njen život zvanično počeo onog dana kada je ugledala impozantno imanje koje je mirno počivalo između vrhova dva zelena brda. Bilo je to zapanjujuće lepo mesto – ne može se poreći – a ipak, uprkos ovoj lepoti, Nori je osećala kako joj se pri pogledu na to steže stomak i grči utroba. Majka ju je retko gde vodila, a nekako je znala da je tamo čeka nešto što joj se neće dopasti.

Izbleđeli plavi automobil zaustavio se na ulici preko puta imanja. Bilo je u tradicionalnom stilu, okruženo visokim belim zidovima. Ulazna kapija bila je otvorena i odatle se pružao pogled u pažljivo uređeno dvorište iza njega. Ali unutrašnje kapije same kuće bile su zapečaćene. Na vrhu glavne kapije bile su ugravirane reči, utisnute zlatnim slovima da bi svi mogli da vide. Ali Nori nije mogla da ih pročita. Mogla je da pročita i napiše svoje ime – No-ri-ko – ali ništa drugo. U tom trenutku poželela je da može da pročita svaku reč ikada napisanu, na svakom jeziku od jednog do drugog mora. Nije ni bila svesna u kojoj meri je frustrirala što ne može da čita ta slova. Okrenula se svojoj majci.

„Okaasan* , šta piše tamo?“

Žena pored nje prigušeno je uzdahnula. Očigledno da je u svoje vreme bila velika lepotica. I dalje je bila lepa, ali se na njenom mladom licu odražavao danak koji joj je život uzeo. Tamna, gusta kosa bila joj je uvezana iza glave, u pletenicu koja je neprestano pokušavala da se rasplete. Njene meke, sive oči bile su uperene u pod. Nije mogla da susretne pogled svoje ćerke.

„Kamiza“, najzad je odgovorila, skrećući pogled u daljinu. „Piše Kamiza.“

„Ali to je naše ime, zar ne?“, Nori je cvrkutala, najednom podstaknuta znatiželjom.

Njena majka se prigušeno zakikotala, od čega se Nori nakostrešila kosa na potiljku. Vozač automobila, čovek kojeg Nori do jutros nikada ranije nije videla, dobacio im je zapanjeni pogled u retrovizor.

„Da“, tiho je odgovorila, sa čudnim pogledom u očima koji Nori svojim ograničenim rečnikom nije znala kako da opiše. „To je naše porodično prezime. Ovde žive moji majka i otac, dete. Tvoji baka i deda.“

Nori je osetila kako joj srce ubrzano kuca. Njena majka nikada ranije nije spominjala rođake ili porodicu. Zaista, njih dve su lutale u samoći toliko dugo da je Nori izgledalo čudno kako su zapravo mogle da budu usidrene na opipljivom mestu.

„Jesi li nekada živela ovde, okaasan?“

„Nekada“, rekla je njena majka suvo. „Pre nego što si se ti rodila. Davno.“

Nori se namrštila. „Zašto si otišla?“

„Sada je dovoljno pitanja, Noriko. Uzmi svoje stvari. *Dođi.*“

Nori je poslušala, grizući usnu da bi se uzdržala od daljeg raspitivanja. Njena majka nije volela pitanja. Svaki put kada bi Nori nešto pitala, dočekala bi je sa neodobravajućim pogledom. Bolje je bilo ne pitati. U retkim prilikama Nori je uspevala da ugodi svojoj majci, a zauzvrat je dobijala kiseli poluosmeh. Ponekad, ako je bila posebno dobra, majka bi je nagradila nekim slatkišem ili novom trakom za kosu. Do sada, za osam godina života, Nori je imala zbirku od dvanaest traka, po jednu za svaki put kada je uspevala da usreći svoju majku.

---

* Na japanskom: majka. (Prim. prev.)

Pedeset imena za kišu

„Dobro je da žena nauči da ćuti“, uvek je govorila njena majka. „Ako žena ne zna ništa drugo, trebalo bi da zna da ćuti.“

Nori je zakoračila na trotoar, proveravajući da li je ponela sve svoje stvari. Imala je mali smeđi kofer sa kaiševima koji su se raspadali i ljubičastom svilenom maramicom vezanom oko ručke. Imala je i malu plavu torbu sa srebrnom kopčom koju je dobila za svoj poslednji rođendan. I to je bilo sve. Ali Nori nije ni mislila da joj je potrebno mnogo više od toga.

Prvi put otkako se probudila u zoru tog jutra, Nori je primetila da njena majka ne nosi nikakve torbe. Žena je stajala kao da su joj bledoružičaste satenske papuče ukorenjene na neprirodno belom trotoaru. Njene svetle oči bile su uprte u mesto u koje Nori nije smela da gleda.

Nori je primetila šta je njena majka imala na sebi: bebi-plavu haljinu kratkih rukava i do kolena. Najlon čarape. Oko vrata je nosila maleni srebrni krst sa sitnim dijamantom u sredini. Ruke su joj bile sklopljene ispred grudi tako čvrsto da su se male plave vene nazirale ispod nežne kože.

Nori je oklevajući posegla da dodirne majčinu ruku. „Okaasan...“

Njena majka je brzo trepnula i raskrstila ruke, koje su pale i mlohavo zamahnule u bokove. Ali pogled joj se, međutim, nije pomerio.

„Noriko“, rekla je, sa takvom neobičnom naklonošću u glasu da Nori gotovo nije mogla da veruje. „Želim da mi nešto obećaš.“

Nori je pogledala u majku i trepnula, dajući sve od sebe da izgleda lepo i poslušno i sve što bi njena majka želela da bude. Nije htela da pokvari ovaj trenutak svojim nespretnim rečima.

„Da, okaasan?“

„Obećaj mi da ćeš biti poslušna.“

Taj zahtev zatekao ju je nespremnju. Ne zato što je to bilo drugačije od nečega što bi njena majka rekla, već zato što Nori nijednom u životu nije bila neposlušna. Mislila je da to i ne treba da zahteva od nje. Sigurno je bilo očigledno koliko je bila zbunjena, jer se majka okrenula i kleknula, tako da joj je bila skoro u visini očiju.

„Noriko“, rekla je brzinom kakvom je Nori nikada ranije nije čula. „Obećaj mi. Obećaj mi da ćeš se u svemu pokoravati. Da nećeš ništa dovoditi u pitanje. Da se nećeš boriti. Da se nećeš opirati. Da nećeš misliti, ako će te razmišljanje odvesti negde gde ne bi trebalo da budeš. Samo se smeši i radi kako ti se kaže. Jedino je tvoj život važniji od tvoje poslušnosti. Jedino vazduh koji udišeš. Obećaj mi ovo.“

Nori je pomislila kako je ovaj razgovor veoma čudan. Nije razumela sve reči koje joj je majka govorila niti zašto ih je izgovorila. Hiljadu pitanja peklo joj je jezik. Progutala ih je nazad.

„Da, okaasan. *Jakusoku šimasu*. Obećavam.“

Njena majka je ispustila isprekidani uzdah, uhvaćen negde između olakšanja i očaja.

„Sada slušaj. Ući ćeš kroz kapiju, Nori. Tvoji baka i deda pitaće te kako se zoveš. Šta ćeš im reći?“

„Noriko, okaasan. Noriko Kamiza.“

„Da. I pitaće te koliko imaš godina. I šta ćeš im reći?“

„Imam osam godina, okaasan.“

„Pitaće gde sam ja otišla. I kazaćeš im da ti nisam rekla. Da ne znaš. Razumeš li?“

„Da, okaasan.“

Nori je osetila da joj se usta suše. Srce joj je treperilo u grudima, kao ptičica koja pokušava da pobegne iz kaveza. „Okaasan, gde ideš? Zar ne ideš sa mnom?“

Njena majka nije odgovorila. Ustala je, posegnula u džep i izvukla debelu žutu kovertu.

„Uzmi ovo“, rekla je, pritiskajući kovertu u Norin znojavi dlan. „Daj im kada ti budu postavljali pitanja.“

Norin glas počeo je da se pojačava u panici. „Okaasan, gde ideš?“

Njena majka je skrenula pogled.

„Nori, tiho. Nemoj da plačeš. Smesta prestani da plačeš!“

Osetila je kako suze počinju da joj se povlače u očne duplje zastrašujućom brzinom. Činilo se da su i one morale da poslušaju.

„Noriko“, nastavila je majka, a glas joj se ublažio do šapata. „Ti si dobra devojka. Radi kako ti se kaže i sve će biti u redu. Ne plači sada. Nemaš razloga da plačeš.“

„Da, okaasan.“

Njena majka je oklevala, nekoliko dugih trenutaka tražeći reči. Kada je konačno odlučila da ih nema, zadovoljila se time da ćerku dva puta potapše po glavi.

„Gledaću te kako ideš. Hajde. Uzmi svoje stvari.“

Noriko je uzela svoje stvari i polako krenula ka kapiji. Bila je ogromna u odnosu na nju. Njeni koraci postajali su sve sitniji kako joj se približavala.

Pedeset imena za kišu

Svakih nekoliko koraka osvrtnala se preko ramena kako bi se uverila da njena majka još uvek gleda. I gledala ju je. Noriko je progutala pljuvačku.

Kada je konačno stigla do kapije, zastala je, nesigurna kako da nastavi. Stajala je otvorena, ali ona je ipak bila sasvim sigurna da ne bi trebalo da ulazi. Čekala je da je majka uputi, ali žena je ostala na trotoaru i ćutke je posmatrala.

Korak po korak, Nori se pela stazom. Kada je bila na pola puta, zastala je, ne mogavši da nastavi dalje. Očajna, okrenula se ka svojoj majci, ali ona se do tada već vratila do automobila.

„Okaasan!“ Nori je zacvilela i u jednom zastrašujućem trenutku hrabrost ju je napustila. Htela je da pobegne nazad do svoje majke, ali nešto ju je prikovalo u mestu.

To nešto držalo ju je tamo, uporno i nemilosrdno u snazi svog stiska. Nije joj dalo da se pomeri, ni da udahne, ni da plače dok je posmatrala majku koja joj je uputila poslednji, čudno radostan pogled pre nego što se vratila u auto i zatvorila vrata za sobom. Nije mogla ni da trepne dok je gledala kako auto juri niz ulicu, iza ugla i van vidokruga.

Nori nije bila sasvim sigurna koliko dugo je tamo stajala. Sunce je bilo visoko na nebu kada je konačno nastavila svoj spori marš uz stazu kroz dvorište. Još uvek u transu, podigla je svoju ručicu da bi lagano pokucala na ulazna vrata koja su zaklanjala kuću, ostavljajući vidljive samo njene gornje spratove i krov koji se nazirao. Niko nije odgovorio. Gurnula ih je, nadajući se da se neće otvoriti. Nisu, a bila su preteška da bi pokušala ponovo.

Sela je. I čekala je. Šta tačno, nije bila sigurna. Nekoliko trenutaka kasnije vrata su se otvorila, pomerena nekom nevidljivom silom. Pojavila su se dvojica krupnih muškaraca u odelima, zureći u nju s prezirom.

„Odlazi, devojčice“, rekao je prvi. „Ne primamo prosjake.“

„Nisam prosjak“, protestovala je Nori, gledajući u svoje noge. „Ja sam Noriko.“

Obojica su bezizražajno zurili u nju. Nori je drhtavom rukom pružila koverat koji joj je dala majka.

„*Kamiza Noriko desu.*“

Njih dvojica razmenili su zagonetne poglede. A onda su bez reči nestali nazad iza vrata.

Nori je čekala. Vrtelo joj se u glavi, ali se naterala da ostane da stoji. Posle još jednog dugog trenutka, prvi od muškaraca se vratio. Pozvao ju je prstom. „Hajde.“

Zgrabio je njene stvari i krenuo napred, ostavljajući je da juri za njim. Kuća je bila prelepa, više palata nego kuća, ali Norina pažnja brzo se usmerila na figuru koja je stajala ispred nje.

Starija žena, sa očima kakve je imala i njena majka i srebrnim pramenovima u uredno ošišanoj kosi, zurila je u nju u potpunoj neverici. Pošto nije mogla ništa drugo, Nori je uradila kako joj je rečeno.

„*Konbava**, *obaasan***. Ja sam Nori.“

---

* Konbawa – Dobro veče. (Prim. prev.)

** Baka ili starija žena. (Prim. prev.)

DEO I

POGLAVLJE JEDAN

PESMA VODE

Kjoto, Japan

Leto 1950.

Došao je brzo, bol. Stigao je u plamenu užasne slave. Ništa nije moglo da ga zaustavi kada je krenuo na svoj strašni put.

Bol je došao brzo. Mnogo je duže prolazio.

Za Nori je početak bola bio skoro dobrodošao, pošto je znala da je to najbolje od onoga što će uslediti. Prvo je osetila peckanje, kao da joj perce lupka po koži. A onda kao da je počelo da gori. Jedan po jedan, svaki nerv u njenom telu počeo je da vrišti sve dok nisu zacvileli uglas, formirajući hor protesta. Zatim su usledile suze, kojima je uzalud pokušavala da se odupre. Nori je već kao veoma mlada naučila da se ne bori sa suzama, jer bi ih to samo pogoršalo.

Ta agonija dovela bi do toga da se bori za vazduh, usisava ga kroz nos u neravnim mlazovima i oseća kako joj se grudni koš čvrsto steže. Iz nosa bi joj curile sline i mešale se sa suzama, formirajući odvratn napitak koji je prečesto kapao u njena otvorena usta.

Bolje je bilo da prihvati suze, sa onoliko milosti i dostojanstva koliko je mogla da sakupi. One bi nečujno padale niz njene obraze, postojane i hladne poput žuborenja potoka.

U tome je bilo makar malo samopoštovanja.

„Završili smo za danas, odžosama.“

Oči su je pekle, ali Nori je naterala sebe da pogleda u govornika: služavku od trideset i nešto godina, okruglog, veselog lica i toplog osmeha.

„Hvala, Akiko-san.“

Sluškinja je nežno pomogla Nori da ustane iz porcelanske kade, nudeći desetogodišnjakinji ruku da bi se oslonila.

Oštar nalet vazduha na njenom golom telu naterao ju je da jaukne, a kolena su joj klecnula. Akiko ju je sprečila da padne i, snagom koja je bila iznenađujuća za njenu sitnu građu, podigla Nori iz kade u stolicu za čekanje.

Nori je počela polako da se ljulja napred-nazad, pokušavajući ovim stalnim pokretom da umiri svoje drhtavo telo. Posle nekoliko trenutaka bol se smirio tek toliko da je uspela da otvori oči. Gledala je kako Akiko spira u odvod mešavinu tople vode, izbeljivača i mutnih fleka od kože boje badema – njene kože.

„Da li radi, šta misliš?“, upitala je, ogorčena što čuje žudnju u svom glasu. „Akiko, misliš li da radi?“

Akiko je okrenula svoje punačko lice da pogleda dete o kome se brinula. Nori nije mogla da pročita izraz njenog lica. Ali onda se Akiko nasmejala i Nori je preplavio osećaj olakšanja.

„Da, mala gospođo, mislim da radi. Tvoja baka biće zadovoljna.“

„Misliš li da ću dobiti novu haljinu?“

„Možda. Ako mi dâ novac za tkaninu, napraviću ti letnju jukatu*. Tvoja stara jedva da ti više odgovara.“

„Volela bih plavu. To je otmena boja, zar ne, Akiko-san?“

Akiko je spustila pogled i nastavila da presvlači Nori u čisti pamučni kombinezon. „Plava bi izgledala veoma lepo na tebi, mala gospođo.“

„To je obasamina omiljena boja.“

„Da. Sada požuri. Doneću ti obrok za sat vremena.“

Nori je naterala svoje udove da se pomere, ignorišući tupi bol. Radilo je, znala je da jeste: to svakodnevno kupanje. Njena je baka čak i iz Tokija nabavljala najbolji magični sapun za kupanje koji je mogao da se kupi novcem. Nori je dobrovoljno podnosila bol, jer je znala da će s vremenom rezultati biti vredni svake pretrpljene patnje. Ostala bi u kadi ceo dan ako bi joj Akiko dozvolila, ali njena koža je bila sklona opekotinama

---

* Lagani pamučni kimono. (Prim. prev.)

i smela je da ostane u kadi samo dvadeset minuta. Imala je ljubičastu opekotinu na levoj nozi, koju je morala da krije dugim suknjama, ali joj to nije smetalo jer je koža oko opekotine bila divno svetla i sjajna.

Želela je da cela njena koža izgleda tako.

Prošetala je kroz kuću, pazeći da ne pravi buku jer je bilo popodne, a njena baka je volela da spava u to vreme. Naročito zimi, kada je bilo prehladno za društvene posete i kada je sunce rano zalazilo.

Pojurila je prema stepenicama u potkrovlje, izbegavajući da gleda u osoblje, koje kao da je zurilo u nju kad god bi se pojavila. Čak i nakon dve godine života u ovoj kući, i dalje im je bilo neprijatno zbog njenog prisustva.

Akiko ju je uverila da to nije zbog toga što je ne vole, već jednostavno nisu navikli da se deca šetaju okolo.

Bilo kako bilo, Nori je laknulo što živi na tavanu, daleko od svega i svih ostalih. Kada je došla ovde, njena baka naložila je da se potkrovlje očisti i pretvori u prostor za stanovanje.

Potkrovlje je bilo veoma prostrano i bilo je puno stvari, više nego što je Nori ikada ranije imala. Imala je krevet, trpezarijski sto i tri stolice, policu za knjige, korpu punu materijala za pletenje i šivenje, mali oltar za molitve, šporet za zimske mesece i ormar za odeću. Imala je i malu komodu sa stolicom, koja je, po rečima Akiko, nekada pripadala njenoj majci. Još uvek je imala svoj smeđi kofer sa ljubičastom svilenom trakom vezanom oko ručke. Imala je i svetloplavu torbu sa malom srebrnom kopčom. Ove dve stvari držala je u udaljenom uglu sobe, kako bi uvek znala gde da ih pronađe.

Ali daleko najomiljenija stvar bio joj je polukružni prozor iznad kreveta koji je gledao na dvorište. Kada bi stala na krevet (što nije trebalo da radi, ali je ipak radila), videla bi ograđeno dvorište sa zelenom travom i obraslim, prastarim stablima breskve. Mogla je da vidi veštačko jezerce sa koi ribama koje su plivale u njemu i praćakale se. Mogla je da vidi i slabe obrise susednih krovova. Što se Nori tiče, mogla je da vidi ceo svet.

Koliko noći je provela glave pritisnute na hladno, vlažno staklo? Svakako veoma mnogo, i smatrala je sebe prilično srećnom što je nikada nisu uhvatili. Zbog toga bi garantovano dobila batine.

Nije joj bilo dozvoljeno da izađe iz kuće od dana kada je stigla. I to nije bila strašna žrtva, ne baš, jer nikada nije smela da napušta ni stan koji je delila sa svojom majkom.

Ipak, postojala su pravila, mnoga pravila za život u ovoj kući.

Glavno pravilo bilo je jednostavno: klonite se svih osim ako te ne pozovu. Ostani na tavanu. Ne pravi nikakve zvukove. Hranu su joj donosili u određenim intervalima tri puta dnevno; Akiko bi je odvela dole u kupatilo. I tokom tih popodnevni tura, Nori bi se okupala.

Tri puta nedeljno slabovidi starac sa pogrbljenim leđima dolazio bi na njen tavan i učio je čitanju, pisanju, brojevima i istoriji. Ovo nije delovalo kao pravilo – Nori je volela te časove. U stvari, bila je prilično nadarena za to. Uvek je tražila od Saotome-senseja* da joj donese nove knjige. Prošle nedelje doneo joj je knjigu na engleskom pod nazivom *Oliver Twist*. Nije umela da pročita nijednu reč, ali je bila rešena da nauči. Bila je to tako lepa knjiga, u kožnom povezu i svetlucava.

I takva su bila pravila. Smatrala je da i nije previše to što traže od nje. Nije ih razumela, ali tada nije ni pokušavala.

Ne razmišljaj.

Nori se ušunjala u svoj mali krevet sa baldahinom i zagnjurila lice u hladan jastuk. To joj je odvratilo pažnju od upornog peckanja kože. Instinktivna želja da pobegne od bola ubrzo ju je uljuljkala u bezvoljan san.

Sanjala je isto kao i uvek.

Da juri za plavim automobilom koji se udaljava, dozivajući majku, ali nikako da ga uhvati.

Otkad je mogla da se seti, Norini udovi bili su skloni da je ne slušaju. Na najmanji nagoveštaj nevolje, počeli bi nasumično i nekontrolisano da se tresu. Morala bi da obaviye ruke oko tela i da se stisne što čvršće može, da bi se drhtavica smirila.

I tako, kada ju je Akiko obavestila da će joj baka doći danas u posetu, Nori je osetila da joj telo slabi. Zavukla se pod jednu od svojih malih drvenih trpezarijskih stolica, ne verujući da će uspjeti da se održi na nogama.

„Dolazi obaasama?“

„Da, mala gospođice.“

---

* Učitelj. (Prim. prev.)

Njena baka je obično dolazila jednom mesečno, ponekad dva puta, da bi proverila Norine životne uslove i lični razvoj.

Činilo se da, šta god da uradi, njena baka nikada nije bila zadovoljna. Starica je imala besprekorne standarde i njenim ostrim sivim očima nikada ništa nije promicalo. To je ispunjavalo Nori ushićenjem, ali i užasom.

Ugoditi svojoj baki bio je podvig koji je čeznula da ostvari. U njenom umu, to je bio najplemenitiji podvig.

Nori je prešla pogledom po svojoj sobi, iznenada bolno svesna koliko su stvari neuredne. Sa kreveta je štrčao deo svetložute posteljine. Na petrolejskoj lampi na noćnom ormariću bila je mrlja prašine. Drva koja su gorela u peći krckala su i pucketala, a to je bio zvuk koji bi neke sigurno nervirao.

Sluškinja je bez reči krenula po sobi, pospremajući i stavljajući stvari na svoja mesta. Akiko je takođe bila navikla na zahteve gospodarice kuće. Ona je ovde radila od kada je i sama bila dete.

Naravno, to je značilo da je Akiko poznavala Norinu majku. Čudan je bio odnos između njih: Nori je uvek želela da pita, a Akiko je uvek želela da kaže, ali obe su bile previše poslušne da bi to uradile.

„Šta da obučem?“, rekla je Nori hrapavim glasom, mrzeći iznenadni drhtaj u njemu. „Šta ti misliš?“

Nori je odmah počela da prebira po mislima. Imala je tamnoplavu haljinu na tufne, sa kratkim rukavima i čipkastom kragnom. Imala je zeleni kimono sa bledoružičastim pojasom. Imala je jarkožutu jukatu, ali to je bilo za leto. I imala je crni kimono. To je bilo sve.

Počela je nežno da grize kožu unutar levog obraza. „Onaj crni“, rekla je odlučno, odgovarajući na sopstveno pitanje. Akiko je otišla do ormara i položila kimono na krevet.

Nori je relativno lako došla do ovog zaključka. U odnosu na tamnu nijansu odeće, njena koža izgledaće svetlije. Akiko je donela kimono i počela da je oblači, dok su misli počele da joj lutaju.

Prošla je nesigurnom rukom kroz kosu. Bože, mrzela je svoju kosu. Bila je debela i nemirna, tvrdoglavo kovrdžava uprkos njenim svakodnevnim naporima da je ukroti četkom. Bila je i neobične nijanse tamnobraon boje koju je Nori uporedila sa korom hrasta. Nije mogla da joj padne pravo i slobodno oko ramena, kao što je to bilo kod njene majke i bake.

Međutim, ako bi jako začesljala kosu na temenu, ona bi se dovoljno spljoštila da je mogla da je umota u dugu pletenicu koju bi uredno vezala iza glave. Pala bi joj skoro do struka, a kraj bi povezala vrpcom jarkih boja. Ako bi to uradila na taj način, izgledalo je skoro normalno.

Danas je nosila crvenu traku, jednu od njenih dvanaest. Ta joj je bila omiljena jer je smatrala da ističe njen pogled boje šampanjca. Jedina stvar koju je volela na svom licu bile su oči – čak je i njena baka jednom u prolazu primetila da su „prilično zanimljive“.

Bile su blago bademaste, baš kao što i treba da budu. Barem se u tome nije toliko isticala.

Kada se Nori obukla, Akiko je otišla.

Nori je došla do centra sobe i stala pravo, čekajući. Naterala je sebe da se ne vrpolti. Uredno je sklopila ruke ispred grudi, posmatrajući svoju kožu sa blagim prezirom. Popravljala se. Dve godine kupanja i počela je da vidi promenu. Procenila je da bi za još dve godine bila dovoljno bleđa da može da izađe sa tavana.

Za razliku od bake, koja ju je povremeno posećivala, njen deda je davao sve od sebe da je izbegne, a osim toga, kao carev savetnik, ionako je većinu vremena bio u Tokiju. U onim veoma retkim prilikama kada bi im se putevi ukrstili, on ju je gledao očima tvrdim kao ugajl. Njegov pogled uvek bi je ohladio. Ponekad bi pitala Akiko za njega. Njeno lice bi se tada uozbiljilo i jednostavno bi rekla: „On je veoma važan čovek, veoma moćan čovek.“ A onda bi brzo promenila temu.

Koliko god da je bila radoznala, Nori nije padalo na pamet da pokrene tu temu sa svojom bakom. Dobro se sećala majčinog saveta i, iako ga još uvek nije mnogo razumela, pokazalo se da je veoma koristan. Naravno, ništa nije moglo da joj kaže gde joj je majka ili kada se vraća. Nori se trudila da ne razmišlja o ovim stvarima.

Zvuk koraka upozorio je Nori na dolazak njene bake. Umesto da pogledigne pogled, uperila ga je u pod i nisko se naklonila.

Žena ispred nje je na trenutak ćutala. Zatim je uzdahnula: „Noriko.“

Ovo je bio pokazatelj da je dobila dozvolu da ustane. Nori se polako uspravila, pazeći da s poštovanjem zadrži oboren pogled.

Starica je brzo prišla do mesta gde je Nori stajala, jednim spretnim pokretom ispružila ruku i vitkim prstom podigla njenu bradu.

Nori je pogledala u lice svoje bake. I dalje je bila lepa, uprkos tragovima vremena. Fine bore ukrašavale su njenu glatku kožu, toliko blage nijanse žute da je bila skoro bela kao ljuska od jajeta. Baka je imala sve odlike klasične lepote: dugi, elegantni vrat, male šake i tanke prste. Tamna, ravna i savršeno sjajna kosa, svake godine sve više prošarana belim pramenovima, padala joj je dosta ispod struka. Nežan nos i senzualne, fino oblikovane oči oslikavale su upečatljivu nijansu sivocrne Kamiza, koja je Nori, sa nimalo nežnim bolom, podsećala na njenu majku.

I, naravno, postojala je elegancija i gracioznost poput labuda koju su posedovale obe generacije pre nje, a Nori je tako frustrirajuće izmicala. Bilo je lepo i izluđujuće gledati.

„*Koničiva**, *obaasama*“, rekla je Nori, pokušavajući da se ne povuče pod intenzitetom bakinog sjaja. „Neka ti bog da blagostanje i radost.“

Juko je klimnula glavom, kao da proverava listu u svojoj glavi. Blago je ustuknula i Nori je jedva čujno uzdahnula. Starica je letimično pregledala tavan, a zatim još jednom klimnula glavom.

Nori je ponizno izvukla jednu od stolica za trpezarijskim stolom. Ali njena baka nije želela da sedne.

„Mislim da si malo porasla.“

Skoro je iskočila iz kože. To je bilo pitanje za koje nije bila spremna.

„Malo, *obaasama*.“

„Koliko sada imaš godina?“

Nori se ugrizla za usnu, želeći da joj se emocije povuku nazad u svoju pećinu, negde u dnu stomaka.

„Deset, bako.“

„Deset. Jesi li već krvarila?“

Nori je osetila kako je obuzima panika. Krvarila? Trebalo je da krvari?

„Ja... žao mi je. Ne razumem.“

Umesto da reaguje sa prezirom ili besom, kao što je Nori očekivala, njena baka je samo još jednom klimnula glavom. Sve su to bili odgovori koje je očekivala.

„Kako ti ide učenje?“

Na ovo, Nori se odmah razvedrila. Na trenutak se zanela.

---

* Dobar dan. (Prim. prev.)

„Oh, to je divno. Saotome-sensej je veoma dobar učitelj. I kaže da ću dobiti nove knjige, kada budem mogla malo bolje da čitam. Već imam dve nove knjige i na engleskom su. Kaže da imam prirodni talenat za...“

Juko je hladno pogledala u Norinom pravcu i to ju je presekle u koljenima. Odmah je prestala da govori, osetivši ukus žuči kada je zatvorila usta.

Dobro je da žena nauči da ćuti.

Nori je spustila glavu. Gledala je izbleđeli drveni pod na kome je stajala, želeći da se sjedini s njim. Na svoje zaprepašćenje, osetila je kako joj kreću suze. Brzo je zatreptala da bi ih zadržala.

Nakon poduže tišine koja je Nori trajala kao čitav vek, njena baka je progovorila.

„Koliko si teška?“

Nori je odmah znala odgovor na ovo pitanje, hvala bogu. Merila se svaki dan pre kupanja.

„Sedamnaest i po kilograma, bako.“

Njena baka je ponovo klimnula glavom. „Kosa ti lepo raste. Tvoj ten se blago popravio. Poslala sam po novi proizvod. Očekujem da će uskoro stići.“

„Hvala, bako.“

„Mogla bi da budeš lepa jednog dana, Noriko. Prilično lepa.“

„Hvala.“

Nekada bi ova izjava ispunila Nori radošću. To joj je davalo nadu i osećaj budućnosti van ovog tavana. Budućnost je bila nešto što ju je stalno mučilo. Nije znala ništa o njoj, niti je imala ikakve planove. A jednog dana budućnost će doći, gledaće je u oči, a ona neće imati šta da kaže. I zato, kada je njena baka ovako govorila, to je trebalo da bude razlog za sreću.

I mada su je te reči i dalje ispunjavale osećajem optimizma, sada je znala šta sledi nakon ovog obećanja sutrašnjice.

Njena baka je bez reči izvadila drvenu kuhinjsku kašiku iz preklopa svojih rukava. Uprkos tome što je poznavala ovu rutinu, Nori je osetila kako se trese toliko da počinje da se grči. Opet, nije uspela. Bila je korak dalje da napusti ovaj tavan i da se pridruži civilizovanom svetu. Još nije bila spremna. Možda nikada neće biti spremna.

Juko je oblizala svoje tanke usne. „Devojka mora da bude disciplinovana. Učiš, to je istina. Čujem izveštaje o tebi od Akiko i tvog učitelja. Ali i dalje si previše drska. Previše hrabra. Kao tvoja majka, kurva.“